

TITO

Saludo

¹ Núa, Pablo, nubànùa pirí cuyàluta, pía Tito. Núa íibaidéerica Dios irípiná. Nucàlida tàacáisi nacái Jesucristo inùmalícuíse. Numàni cài yéewanápiná macáita wenàiwica Dios yeedéeyéica yàasu wenàiwic平náwa neebáidaca Dios itàacái tài íiméeri iyú, yéewanápiná nacái náalíacawa macáita yái tàacáisi yéewáidéerica wía wáalíacaténáwa càinácaalí Dios iwàwa wàyaca chái èeri irìcu.

² Nuíbaida Dios irípiná, nutàaní nacái Jesucristo inùmalícuíse núalíacáináwa báisíiri iyúcani Dios yáalimá imàacaca wàyaca yáapicha càiripináta. Yái Diosca, yái càmírica cachìwa, icàlidacaté tàacáisi bàaluitésíwa èeri ipíchawáise. Dios icàlidacaté cámiétacanéeri iyúni, yàanápiná wacáuca càmíri imáalàawa. Wáalía nacáiwa imànínápiná cài.

³ Siùcáisede Dios imàacaca wáalíacawa tàacáisi iwali Dios icàlidéericaté. Yá wáalíacawa iwali yái tàacáisisica, Dios ibànùacáinátē wenàiwica néewáidacaténá wía. Yácata yái tàacáisisica Dios ichùulièrica nucàlidaca wenàiwicanái irí, yái Dios iwaséericaté wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa.

⁴ Nubànùa pirí cuyàluta, Tito. Báisíta, nuicáca pía càiride iyúwa nuìriwa weebáidacáiná Jesucristo itàacái. Nusutáca Wáaniri Dios íicha pirípiná, Jesucristo nacái, yái iwaséericaté wía Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha, namànínápiná pirí cayábéeri, namàacáanápiná nacái pìyaca matuíbanáiri iyú.

El trabajo de Tito en Creta

5 Numàacacaté pía Creta yàasu iwàwata ínata pimànicaténá yái íibaidacalési càmíricawaca numáalàida numànica nèewi níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Nuwàwa nacái pibàlùadaca ancianonáipiná macái yàcalé imanùbaca nacuèrinánáipináca níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Iwàwacutá nacái ancianonái nàyaca càide iyúwaté núumáaná pirí.

6 Càita iwàwacutá ancianonái nàyaca: Iwàwacutá anciano iyaca mabáyawanéeri iyú yéewanápiná càmita áibanái yáalimá icháawàaca iináwaná ìwali, ipíchaná náimaca imànicasa ibáyawanáwa. Iwàwacutá anciano idèniaca abéechúata ínuwa. Yéenibe nacái iwàwacutá neebáidaca Jesucristo itàacái. Iwàwacutá anciano yéenibe nàyaca machacàníri iyú yéewanápiná càmita áibanái yáalimá icháawàaca naináwaná ìwali, ipíchaná áibanái náimaca anciano yéenibe nawàwáanásá namànica meedá macái báawéeri íwitáaná, càmitasa nacái neebáida náaniri itàacáiwa.

7 Yácainá anciano íibaidaca Dios irípiná, icùacaténá Dios irípiná yàasu wenàiwica, íná iwàwacutá anciano iyaca mabáyawanéeri iyú yéewanápiná càmita áibanái yáalimá icháawàaca iináwaná ìwali. Iwàwacutá càmírita canùmasée yái ancianoca, càmíiri cachàini iicáca yáawawa. Càmita nacái calúa. Càmita nacái icàma. Càmita nacái icuísá íichawa wenàiwica. Càmita ínáidawa mamáalàacata yeedácaténá iríwa plata.

8 Néese, iwàwacutá anciano itàidaca wenàiwica cayába, cawinácaalí yèepuníiyéicawa déeculé icapèe íichawa, anciano yeedáanápiná yàataléwa níá, nayamáacaténáwa icapèerìcu. Iwàwacutá casíimáica

nacái anciano imànica yáawamita cayábéeri áibanái irí. Iwàwacutá cáimiétacanéeri, cáalíacáiri nacái, yái ancianoca. Iwàwacutá iyaca machacàníri iyú. Iwàwacutá anciano yàaca Dios icàaluíniná. Iwàwacutá anciano icùaca yáawawa ipíchaná imànica ibáyawananáwa.

9 Iwàwacutá nacái anciano yeebáidaca tài ímáeri iyúni yái tàacáisi báisírica wéewáidéerica iyú wenàiwica yéewanápiná anciano yáalimá yàalàaca wenàiwica báisíri tàacáisi iyú, yéewanápiná nacái anciano yáalimá imawènìadaca cachìwéeyéi wenàiwica báisíri tàacáisi iyú cawinácaalí cachìwéeyéica yéewáidéeyéica wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú.

10 Pibàlùada ancianonáipiná càide iyúwa núumáaná pirí, manùbacáiná wenàiwica càmita neebáida nacuérinánái itàacáiwa. Manùba wenàiwica natàaníca máiwitáiséeri iyú meedá. Nachìwáidaca nacái áibanái wenàiwica. Abénaméeyéi judío yéewáidéeyéica wenàiwica, máiní cachìwéeyéica nía cachàiníwanái áibanái úicha, náimacáiná iwàwacutáanásá càmíiyéi judío imànica circuncisión idécanáami neebáidaca Jesucristo itàacái. Nachìwacáita meedá, níái judío icàlidéeyéica càiri tàacáisisca.

11 Cawinácaalí ancianonái pibàlùadéeyéica iwàwacutá nachùulìaca masànáanápiná níara icàlidéeyéica càiri cachìwéeri tàacáisisca, níacainá cachìwéeyéica nadéca nawàlùacawa abénaméeyéi icapèerìculé, néese cachìwéeyéi iméeràidaca wenàiwica báisíri tàacáisi úicha, canánama níái capìirìcuíyéica. Naméeràidaca áibanái néewáidacáiná nía meedá chìwái iyú, càmírica

báisí tàacáisica, yéewanápíná needáca nalíwa plata nachìwa iyúwa meedá.

12 Iwàwacutá ancianonái ichùulìaca masànáanápíná níara cachìwéeyéica, bàaluitécáiná ìyacaté áiba cáalícáiri Creta yàasu cáli néeséeri. Yá íimacaté yàasu cáli néeséeyéi ìwaliwa: “Níai Creta yàasu cáli néeséeyéi nachìwáidaca áibanái wenàiwica mamáalàacata. Càica níade iyúwa caluéyéi cuwèesi. Inuca nacái nía, càita nacái camùnica nía. Nawàwaca nayáaca nayáacaléwa cadénama meedá, napuníadacaténá natúrawa”, íimacaté yái cáalícáirica.

13 Yái cáalícáirica Creta yàasu cáli néeséeri itàanícaté báisíri iyú yàasu cáli néeséeyéi ìwaliwa. Iná pìalàa nía cachàiníri iyú, níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái neebáidáanápíná tài íméeri iyú abéericata yái tàacáisi báisírica.

14 Pìalàa nía nacái ipíchaná neebáidaca cachìwéeri tàacáisi áibanái icàlidéerica ichìwa iyúwa, judiónái yàawirináimi yàasu tàacáisimica. Pìalàa nacái nía ipíchaná neebáidaca iyúwa cachìwéeyéi ichùulìaná namànica, níái càmíiyéica yeebáida báisíri tàacáisi.

15 Pìalàa nacái nía cachàiníri iyú. Cayábacaalí wenàiwicanái íwitáise, yásí cayábacani macáita yái namànírica. Néese, báawacaalí wenàiwicanái íwitáise, yá càmicaalí neebáida Dios itàacái, yásí báawacani macáita yái namànírica. Càita nàyaca: Náináidacawa báawéeri ìwali, càmita bái nía nabáyawaná ìwaliwa.

16 Pìalàa nía cachàiníri iyú, níara cachìwéeyéica. Ewita nacàlidacáaníta naináwaná ìwaliwa Dios yàasu wenàiwicacasa nía, càicáaníta náasáidaca càmita Dios yàasu wenàiwica nía. Náasáidaca càmita Dios

yàasunáica nía, namànicainá wawàsi báawéerica Dios iicá, càmicainá nacái neebáida càide iyúwa Dios iwàwáaná namànica. Canácatáita namàni cayábéeri.

2

La sana enseñanza

¹ Tito, iwàwacutá péewáidaca wenàiwica nàyáanápiná machacàníiri iyú càide iyúwa báisíri tàcacáisi íimáaná.

² Péewáida béeyéi asìanáí ipíchaná nacàmaca, iwàwacutá cáimiétacanáca nía, iwàwacutá nacái nacùaca níawawa ipíchaná namànica nabáyawanáwa. Iwàwacutá neebáidaca Dios itàacái tài ímáeri iyú. Iwàwacutá cáinináca naicáca Dios báisíri iyú. Iwàwacutá nacái nàidenlàca nàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú áibanáicaalí imàacaca nàuwichàacawa neebáidacáiná Jesucristo itàacái.

³ Càita nacái péewáida béeyéi inanáí. Iwàwacutá nàyaca càide iyúwa inanáí iyáaná yeebáidéeyéica Dios itàacái. Iwàwacutá càmita natàaní báawéeri iyú áibanáí ìwali. Iwàwacutá càmita nàira mamáalàacata ìiracalési ipuíri. Iwàwacutá béeyéi inanáí néewáidaca áibanáí namàníinápiná cayábéeri.

⁴ Iwàwacutá nacái béeyéi inanáí nàyaca machacàníiri iyú néewáidacaténá mànanacáinai canìríiyéica cáinináanápiná naicáca nanìriwa, néenibe nacáiwa.

⁵ Iwàwacutá nacái béeyéi inanáí néewáidaca mànanacáinai canìríiyéi nacùanápiná níawawa ipíchaná namànica nabáyawanáwa. Iwàwacutá nacái càmita náináidawa áiba asìali ìwali càmíirica nanìrisíwa. Iwàwacutá nacái béeyéi inanáí néewáidaca

mànanacanái canìríiyéi náibaidáanápiná néenánái irípináwa nacapèerìcuwa, namànlinápiná nacái cayábéeri áibanái irí, namànlinápiná nacái càide iyúwa unìri íimáaná ulí. Iwàwacutá mànanacanái namànica cài ipíchaná áibanái itàaníca báawéeri iyú Dios itàacái ìwali.

6 Càita nacái pìalàaca ùuculìiyéi nacùanápiná níawawa ipíchaná namànica nabáyawanáwa.

7 Pimàni abéerita yái cayábéerica yéewanápiná pinacáiyéi ùuculìiyéica náalíacawa càinácalí iwàwacutáaná nàyaca. Péewáida nía cáimiétacanéeri iyú abéta báisíiri tàacáisi iyú.

8 Pitàaní nacái báisíiri iyú yéewanápiná áibanái càmita náalimá nacháawàaca pía ìwalíise, yái pitàanínáca. Pitàaní báisíiri iyú càiripináta, báicaténá piùwidénai càmicainá nàanàa pìwali wawàsi nacháawàanápiná pía ìwalíise.

9 Néese, pìalàa nacái níara áibanái yàasu wenàiwica íbaidéeyéica mawèníiri iyú áiba wenàiwica irí neebáidáanápiná càiripináta náiwacali itàacáiwa, càide iyúwa ichùulìaná nía. Iwàwacutá namànica càide iyúwa náiwacali iwàwáaná. Pìalàa nía nacái ipíchaná natàaníca lúasi iyú náiwacali yáapichawa, náiwacali ichùulìacaalípiná náibaidaca.

10 Pìalàa níara íbaidéeyéica mawèníiri iyú áibanái irí ipíchaná nayéedùaca náiwacali yàasuwa. Iwàwacutá namànica cayábéeri náiwacali iríwa mamáalàacata, matuíbanáicaténá náapichani, yái náiwacalica. Iwàwacutá namànica cayábéeri mamáalàacata yéewanápiná áibanái nacái neebáidaca walí yái tàacáisi wacàlidéerica Dios ìwali, yái iwasèericaté wía yàasu yùuwichàacáisi líchawa.

11 Cawinácaalí yeebáidéyéica Jesucristo itàacái iwàwacutá nàyaca machacàníri iyú, càide iyúwaté núumáaná pirí, Dioscáná idéca yáasáidaca amaléeri iyú èeri mìnánái iríni náalíacaténáwa iwàwaca iyúudàaca wenàiwica cài: Iwàwaca iwasàaca nía yàasu yùuwichàacáisi líchawa.

12 Dios idéca imànica walí yái cayábéerica, íná yéewa wáalíacawa iwàwacutáaná wayamáidaca wamànica macái wawàsi càmírica Dios iwàwa. Iwàwacutá nacái càmita wawàwa quirínama wamànica càide iyúwa èeri mìnánái nawàwáaná namànica, níái càmíyéica yeebáida Jesucristo itàacái. Néese, idècunitàacá wàyaca chái èeri irícu, iwàwacutá wacùaca wíawawa ipíchaná wamànica wabáyawanáwa. Iwàwacutá wamànica cayábéeri, iwàwacutá nacái wàyaca càide iyúwa Dios iwàwáaná wàyaca.

13 Càita iwàwacutá wàyaca idècunitàacá wacùaca yàanàaca yái wáaliéricawa yàanàanápiná àniwa, yái Jesucristoca. Dios imànica walí cayábéeri Jesucristo iwalíise. Yái Jesucristo, yácata Wacuériná cachàinírica íwitáise, iwaséerica wíá Dios yàasu yùuwichàacáisi lícha. Wacùaca Jesucristo yàanàanápiná àniwa icamalá cachàiníri irícuwa, cámiétacanéeri iyú nacái, máiní nacái cachàinírica íwitáise icùacaténá macái èeri mìnánái.

14 Jesucristo imàacacaté yáawawa yéetácaténátewa wáichawalíná, yéewanápiná Dios imàacaca iwàwawa wabáyawaná lícha macáita. Jesucristo imàacacaté yáawawa wáichawalíná masacàacaténá imànica wáiwitáise, yéewacaténá nacái yàasu wenàiwicaca wíá, yéewanápiná nacái casímáica wamànica cayábéeri càiripináta.

15 Iná pía Tito, péewáida wenàiwica iyú yái tàacáisi nutànèerica pirí. Pìalàa níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái namànínápiná càide iyúwa nutànàaná pirí chái cuyàluta irìcu. Pìalàa cachàiníiri iyú cawinácaalí càmíiyéica yeebáida càide iyúwa nuéwáidáaná wenàiwica. Péewáida nía, pìalàa nía cachàiníiri iyú, Dioscainá idéca ibànùaca pía, pìalàacaténá nía. Picá pimàaca caná iwèni naicáca pìasu tàacáisi.

3

Deberes de los creyentes

1 Tito, iyaca áiba wawàsi pimàníripiná: Piwàwali nía, níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, neebáidáanápiná nacuérinánái itàacáiwa, nía nacái náiwacanánái áibanái. Iwàwacutá namànica càide iyúwa náiwacanánái íímáaná nalí. Iwàwacutá casíimáica namànica cayábéeri càiripináta.

2 Iwàwacutá càmita quirínama natàaní báawéeri iyú áibanái ìwali. Iwàwacutá càmita nacái natàaní náapichawáaca chàinisíiri iyú. Iwàwacutá nacái naicáca áibanái ipualé. Iwàwacutá nacái cáimiétaquéeri iyú naicáca macái wenàiwica càiripináta.

3 Tito, picàlida nalí àniwani, namànínápiná càide iyúwa nutànàaná pirí, bàaluitécáiná wía macáita wamànicaté wabáyawananáwa. Bàaluité máiwitáisecaté wía meedá, càmitaté nacái weebáida Dios itàacái. Bàaluité weebáidaca cachìwéeri tàacáisi. Bàaluité wawàwaca wamànica mamáalàacata macái báawéeri íiwitáaná càide iyúwa èeri mìnánái nawàwáaná namànica càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái. Mamáalàacataté

wáináidacawa wamàníinápiná wabáyawanáwa. Wawàwacaté wàasupináwa áibanái yàasu. Aibanái báawacaté naicáca nacái wíá. Wíá nacái báawacaté waicáyacacawa.

⁴ Quéwa, éwitaté wamànicáanítá cài, càicáanítaté Dios yáasáidaca walí iicáca wenàiwica ipualé, cáinináca nacái Dios iicáca wenàiwica, yái Diosca iwasèericaté wíá yàasu yùuwichàacáisi íichawa.

⁵ Yásí Dios iwasàacaté wíá yàasu yùuwichàacáisi íichawa. Càmitaté iwasàa wíá ìwalíse yái cayábéerica wamàníiricaté. Néese iwasàacaté wíá yàasu yùuwichàacáisi íichawa, iicácaináté wapualé, imàacacáináté nacái iwàwawa íicha yái báawéerica wamàníiricaté. Espíritu Santo ichàini iyú, Dios iwasàacaté wíá yàasu yùuwichàacáisi íichawa, imàacaca nacái wàyaca wáiwitáise wàlisài yáapichawa, wàyacaténá wàlisài iyú.

⁶ Dios idéca ibànùaca walí Espíritu Santo iyúudàacaténá wíá manuísíwata. Dios yáalimá imànica cài yácainá Jesucristo yéetácatéwa wáichawaliná, iwasàacaténá wíá Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha.

⁷ Dios iwasàacaté wíá yàasu yùuwichàacáisi íichawa, yéewanápiná weedáca walíwa Dios íicha wacáuca wàlisài càmíiri imáalàawa, wíá Dios yéenibeca. Manuíca wáináidaca wawàwawa Dios ìwali yàanápiná walíni, yái wacáuca càmíiri imáalàawa, Dioscainá iicácaté wapualé, mabáyawanácaté nacái iicáca wíá.

⁸ Iná báisícainá nutàacái nutànèerica pirí, iná iwàwacutá péewáidaca níá cachàiníiri iyú nùasu tàacáisi iyú, níara yeebáidéeyéica Dios itàacái. Péewáida níá yéewanápiná náalimáidaca cachàiníiri

iyú namànicaténá cayábéeri càiripináta. Yái tàacáisi nuéwáidéerica iyú pía, cayábéeri tàacáisica, iyúudàa nacái wenàiwica.

⁹ Iwàwacutá nacái càmita pitàaní mamáalàacata áibanái yáapicha canéeri iwèni wawàsi ìwali. Picá péemìa cachìwéeri tàacáisi irí wàawirináimi judío icàlidéericate nachìwa iyúwa. Picá nacái pitàaní chàinisíri iyú áibanái yáapicha càinácaalí límáaná tàacáisi profeta Moisés itànèericate. Picá picuísáyacawa áibanái yáapicha ìwali, yái wawàsica. Pitàanícaalí cài chàinisíri iyú, càmita piyúudàa wenàiwica. Canéeri iwèni meedá walítáni wacuísáyacacaalíwa mamáalàacata ìwali yái tàacáisica.

¹⁰ Néese áibacaalí yéewáida wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú, níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, néese pichùulia iyamáidáanápiná yéewáidaca nía cài. Néese, càmicaalí iyamáida yéewáidaca nía cài, yá píalàani abé yàawiría quirítá imàacáanápiná íichawani. Néese, càmicaalí imàaca íichawani, yá picá pibatàa iyaca náapicha níara yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái.

¹¹ Píalíacaináwa cawinácaalí yéewáidéeyéica wenàiwica cachìwéeri tàicáisi iyú, nadéca naméeràacawa báisíri tàacáisi íicha, íná namànicá nabáyawanáwa meedá. Càita náasáidaca cabáyawanáca nía.

Instrucciones personales

¹² Uwé, Tito, iyaca abéeri wawàsi quirítá: Nubànùapiná piatalé Artemas, càmicaalí Tíquico. Yàanàacaalípiná piatalé, piacàatétawa piipunitáidacaténá núua Nicópolis iyacàlená néré,

nuínáidacáináwa   nuyamáanápináwa   néenibàa
unìlabépinama.

13 Piyúudàa nacái yáara abogado íipidenéerica Zenas, Apolos nacái nachùniacaténá nàasuwa nèepùanápináwa Creta yàasu cálí íicha. Pimàni nalí iyúwa píalimáanáta pimànicá, yéewanápiná nadènìaca macáita càinácaalí namáapuèrica nàacaténáwa.

14 Càita nacái macái wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái iwàwacutá casímáica nayúudàaca áibanái nadènìacaténá yái namáapuèrica. Namànicaalí cài, yásí cawènica Dios iicáca náibaidacalé namàníirica irípiná.

Saludos y bendición final

15 Yátá imanùbaca nutànàaca pirí, Tito. Macáita niái núapichéeyéica chái yeebáidéeyéica Jesucristo, nawàwalica pía. Wawàwali nacái macáita niara píapichéeyéica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, cáininéeyéica iicáca wía. Wasutácué Dios íicha pirípinácué imànínápinácué pirí cayábéeri, macáitacué pía.

El Nuevo Testamento de nuestro Señor Jesucristo en el idioma piapoco New Testament in Piapoco

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Piapoco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piapoco

pio

Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Piapoco

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

15b1335d-e064-57a2-9f7f-a5383125b741